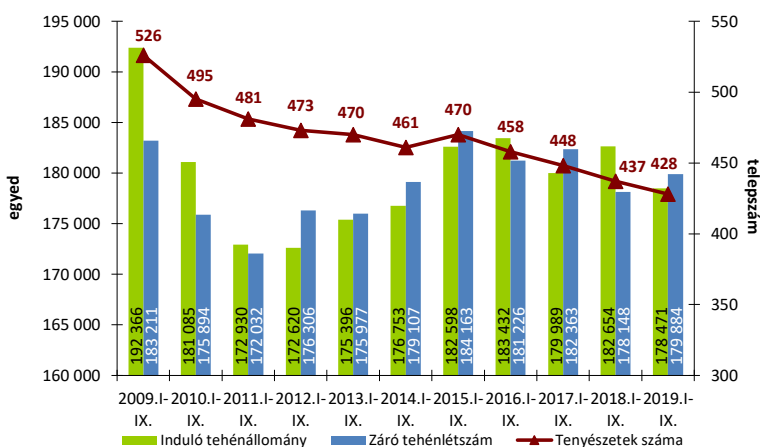
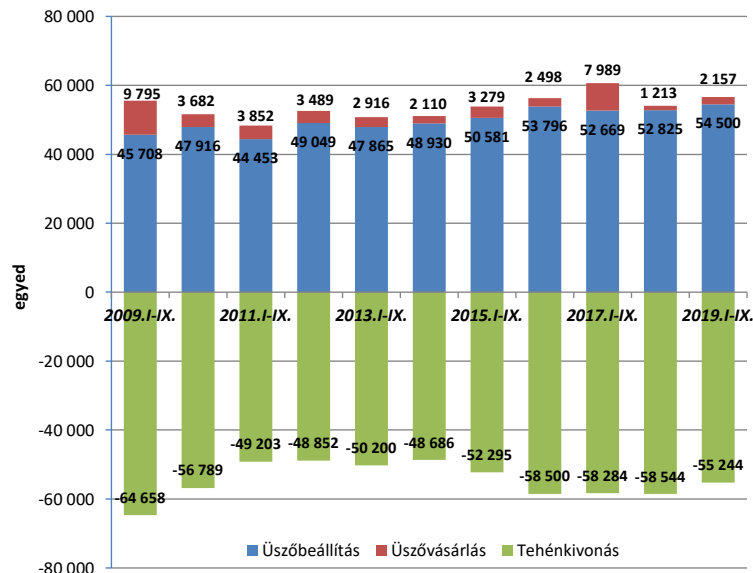


# A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

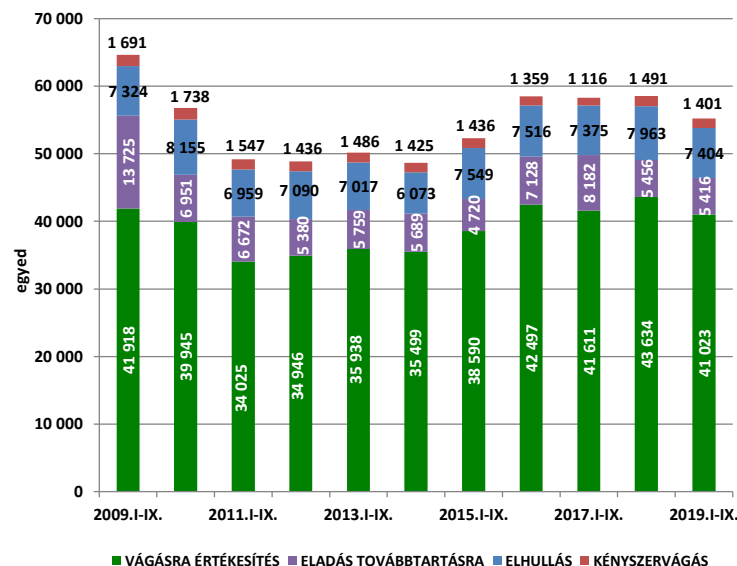
**1. ÁBRA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSZÁMA (DB, 2009-2019. I-IX. HÓ)**



**2. ÁBRA AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2009-2019., I-IX. HÓ)**



**3. ÁBRA A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBE (DB, 2009-2019., I-IX. HÓ)**

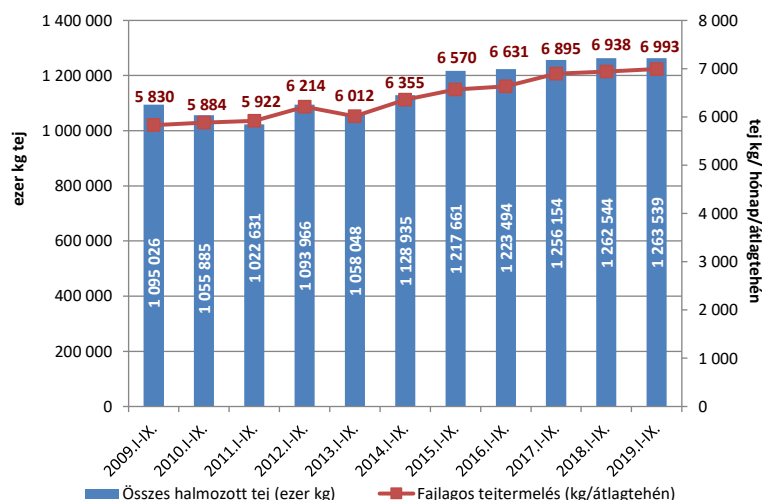


Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehénállományok száma 2019. szeptemberében kettővel csökkent az előző hónaphoz képest, és 9-cel kevesebb (-2,1%), mint tavaly augusztusban. 2019. augusztus végén 1736-tal több (+1,0%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehénállományok száma az elmúlt 10 év alatt 18,6%-kal (-98) kisebbedett, de 2009. szeptember óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 3,3 ezer eggyel (-1,8%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 348-ról 420-ra nőtt (1. ábra).

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyésztők januári 1-jei induló tehénlétszáma 2018-ról 2019-re – egy év alatt – jelentősen csökkent (-4.608 tehén; -2,5%), de az állomány 2019. első kilenc hónapjában bővült (+1.413 egyed; +0,8%), bár a 2018. évi induló állományt még mindig nem éri el. A bővülés elsődleges oka, hogy 2019. első kilenc hónapjában a tehénkivonások száma jelentősen csökkent (-3.300 egyed; -5,6%) a tavalyi év hasonló időszakához képest, ugyanakkor az üszövételek száma több mint háromnegyedével, 77,8%-kal nőtt (+944) és – az állománypótlás szempontjából meghatározó – üszöbeállítások száma is nőtt (+1.675 egyed; +3,2%). Így összességében az állománypótlás mértéke érezhetően meghaladta a kivonásokét (2. ábra).

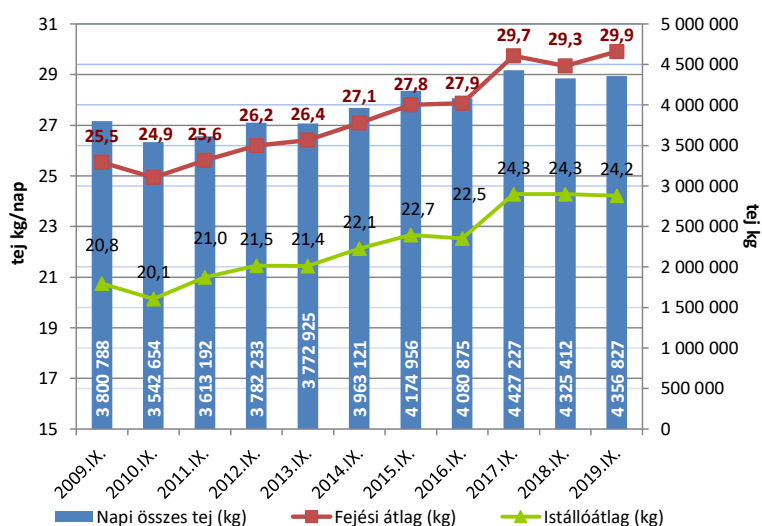
2019. első kilenc hónapjában az állományból kivont tehenek 74,3%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 41.023 volt), ami rekord magas aránynak számít. A tehénkivonások 2,5%-áért (1.401 egyed) a kényszervágás volt felelős, ami átlagos arány a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 13,4%-a (7.404 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya továbbra is nagyon alacsony volt (9,8%, 5.416 egyed) az elmúlt 10 évben. 2019. első kilenc hónapjában az induló tehénállomány 23,0%-át selejtezték, 0,8%-át kényszervágták, 4,1%-a elhullott, 3,0%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 31,0%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évekhez képest átlagos aránynak tekinthető (3. ábra).

#### 4. ÁBRA ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2009-2019. I-IX. HÓ)



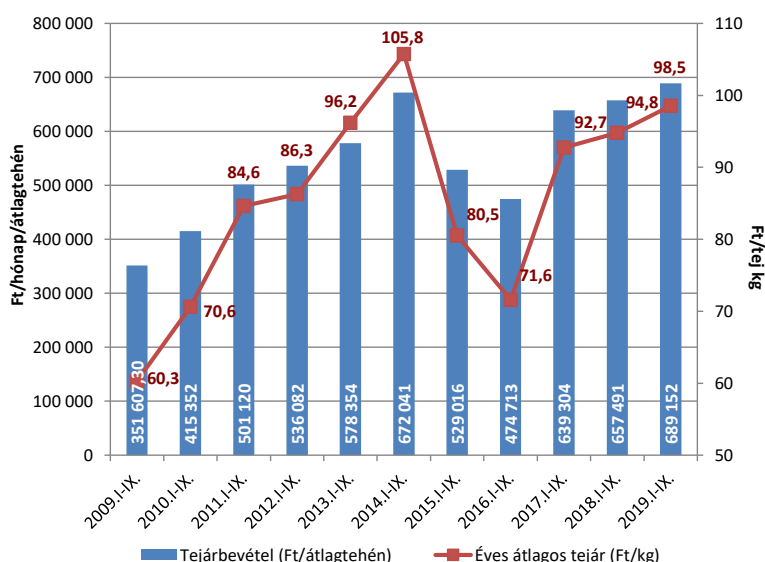
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott tejtermelése 2019 első kilenc havában gyakorlatilag nem változott (+955 ezer kg; 0,08%) 2018 első kilenc havához képest, valamivel több mint 1263,54 millió kg volt. Az első kilenc havi fajlagos tejtermelés 6.993 kg-ra nőtt (+55 kg; +0,8%). 2009 és 2019 első kilenc hónapját vizsgálva a fajlagos tejtermelés növekedése 19,9%-os (!) volt (+1163 kg), míg az összes halmozott tejtermelés ennél kisebb mértékben, 168,51 millió kg-mal (+15,3%) nőtt a termelésellenőrzött állomány enyhe csökkenése miatt (4. ábra).

#### 5. ÁBRA FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. IX. HÓ)



2019 szeptemberében a napi összes tejtermelés a tavalyi év szeptemberi termeléséhez viszonyítva nőtt (+31,4 ezer kg, +0,7%), de a 2017-es termelési szinttől elmarad. 2018. szeptember havához képest a fejési átlag nőtt (+0,57 kg, +1,9%), elérve az eddigi legmagasabb szintet, de az istállóátlag enyhén csökkent (-0,06 kg, -0,2%), és elmarad az előző két év értékétől. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés 556 ezer kg-mal nőtt (+14,6%), a fejési és istállóátlag 4,38, ill. 3,47 kg-mal lett több (+17,2%, ill. +16,7%), ami jelentős emelkedésnek tekinthető, és összességében további növekedésre számíthatunk (5. ábra).

#### 6. ÁBRA TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. I-IX. HÓ)



A tehenenkénti tejárbevétel 2019 első kilenc hónapjában 689,2 ezer Ft volt átlagosan, 4,8%-kal nőtt 2018 hasonló időszakához képest, és az elmúlt 10 év legnagyobb első kilenc havi nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés 0,8%-os és a tejár 4,0%-os növekedése volt 2018 első kilenc hónapjához képest. 2009 hasonló időszakához képest a tejárbevétel közel megkétszereződött (+96,0%), aminek oka a fajlagos tejtermelés 19,9%-os és a tej árának 63,4%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej havi felvásárlási átlagára 2019 első kilenc havában –bár enyhe csökkenő tendencia megfigyelhető– 97-100 Ft/literes ársávban mozgott. A nyerstej kiviteli ára továbbra is meghaladja a 105 Ft/kg-ot, így több mint 10%-kal nagyobb a belföldi felvásárlási áránál, de a különbség már nem nőtt, mivel a forint euróval szembeni gyengülése megállt, és a fő kiviteli piacunk – az olaszországi – árai is stagnálnak. A globális és az európai uniós nyerstej és tejtermékek felvásárlási és tőzsdei áraiban jelentős elmozdulás továbbra sem figyelhető meg, egyedül a vaj árának tartós csökkenése folytatódott, ugyanakkor a sovány tejpör árának idei emelkedő lendülete is még kitart. A hazai nyerstejárakban jelentős mozgás továbbra sem várható (6. ábra).

Dr. Ózsvári László  
Állatorvostudományi Egyetem